

Erik Eriksens tale ved Rigsdagens åbning

Taler

Erik Eriksen
Statsminister

Dato

7. oktober 1952

Sted

Christiansborg

I overensstemmelse med § 40 i Danmarks riges grundlov har Hans Majestæt Kongen ved åbent brev af 1. oktober 1952 indkaldt til en ordentlig rigsdagssamling, der i henhold til kongens bestemmelse skal åbnes i dag. Ved reskript af 3. oktober d.å. har Hans Majestæt Kongen overdraget mig at åbne denne i dag sammentrædende rigsdag og at foranledige det i så henseende videre fornødne. Dette sker herved. I kongens navn erklærer jeg den ordentlige rigsdagssamling for åbnet.

Jeg skal herefter tillade mig at fremsætte nogle udtalelser om hovedlinierne for den politik, regeringen agter at føre og søge rigsdagens tilslutning til i denne samling.

Den storpolitiske udvikling i verden giver stadig anledning til bekymring. Endnu syv år efter den anden verdenskrigs afslutning er der ikke tegn til den afspænding, som er en nødvendig betingelse for en varig og stabil fred. Regeringen vil indenfor De Forenede Nationer og andre internationale organisationer medvirke til, at det mellemfolkelige samarbejde styrkes med freden for øje.

Samtidig konstaterer regeringen med tilfredshed, at vor sikkerhed dag for dag

styrkes gennem samarbejdet på udbygningen af et stærkt forsvar indenfor Den Nordatlantiske Traktats Organisation. Regeringen vil fremsætte forslag om bemyndigelse til at ratificere den protokol, hvorefter garantierne i henhold til Den nordatlantiske Traktats artikel 5 udstrækkes til medlemslandene af det europæiske forsvarsfællesskab.

Arbejdet på forsvarets opbygning vil blive fortsat i overensstemmelse med vedtagelsen i Atlantpagtrådet i Lissabon i år.

Der vil blive lagt den største vægt på, at den planlagte forlængelse af tjenestetiden udnyttes på en for forsvaret som helhed og for den enkelte værnepligtige hensigtsmæssig måde. Det særlige udvalg, der beskæftiger sig med problemerne vedrørende udnyttelsen af tjenestetiden, vil formentlig afgive betænkning i den nærmeste fremtid. Regeringen vil tage denne betænkning op til hurtig afgørelse.

De Forenede Nationers arbejde for teknisk bistand til fremme af levestandarden i de mindre udviklede områder tillægger regeringen stor betydning. Den agter at fremsætte forslag om øget dansk bistand i overensstemmelse med de modtagende landes ønsker og FN's virksomhed.

Regeringen agter at stille forslag om ratifikation af Europarådets konvention om menneskerettighederne og bringe dansk lovgivning i overensstemmelse hermed.

I det mellemfolkelige samarbejde vil regeringen som hidtil søge den nære forbindelse mellem de nordiske folk bevaret. Om kort tid vil Det Nordiske Råd træde i virksomhed. Det er regeringens håb, at der i dette nye organ må blive øvet en virksomhedsfuld indsats.

Det er regeringens hensigt i denne rigsdagssamling at fremsætte forslag til lov om afgivelse til Island af håndskrifter fra danske samlinger.

Regeringen vil fortsat støtte det danske kulturelle arbejde i Sydslesvig; den vil som hidtil i det omfang, som forholdene gør det nødvendigt, tale de dansksindede sydslesvigeres sag.

Ved rigsdagens åbning i fjor kunne der konstateres en vis bedring i de økonomiske forhold. Denne udvikling er siden fortsat. Valutagælden er nu afløst af et mindre tilgodehavende, og prisforholdene er blevet mere stabile. Den førte politik har således virket efter hensigten, og de selvregulerende kræfter, som regeringen pegede på ved sin tiltræden, har i stigende grad gjort sig gældende, bl.a. gennem de sidste måneders forbedring af bytteforholdet i udenrigshandelen. Under disse omstændigheder har det været muligt at fortsætte liberaliseringen til gavn for prisstabiliseringen og erhvervslivets effektivitet; og i den seneste tid har regeringen kunnet frigive en række bygge- og anlægsarbejder, der vil stimulere beskæftigelsen i det kommende vinterhalvår. Længere fremover vil de militære anlægsarbejder virke i samme retning.

Vore valutaer er imidlertid små og de internationale konjunkturudsigter

stadig usikre, ligesom forsvarets opbygning også i de kommende år vil kræve en forøget økonomisk indsats. Det er derfor stadig nødvendigt at føre en finans- og pengepolitik, som lægger en vis dæmper på valutaforbruget. I hvilket omfang dette skal ske, må bero på de til enhver tid herskende forhold i produktion og udenrigshandel, og regeringen vil derfor, når finansåret 1953-54 nærmer sig, tage denne politik op til overvejelse i lys af udsigterne, som de da tegner sig.

Regeringen vil under disse overvejelser have sin opmærksomhed rettet mod, at statsbudgettet begrænses mest muligt, bl.a. ved en afvikling eller indskrænkning af den lange række tilskudsordninger, som nu praktiseres,

Hvad der på længere sigt er afgørende for valutastillingen og dermed for beskæftigelsen og levestandarden, er imidlertid en fortsat udvikling af vort erhvervslivs produktivitet.

Det er regeringens opfattelse, at der på dette område udfoldes et betydeligt initiativ i erhvervslivet. Landbruget har således med formindsket arbejdskraft og formindsket råstofimport kunnet frembringe en forøget produktion til eksport. Også industrieksporten er stærkt forøget. For at fremme eksportbestræbelserne er adgangen til eksportkredit udvidet og en præmiering af dollareksporten gennemført. I industrien foregår et frugtbart samarbejde mellem arbejdere og arbejdsgivere, såvel i organisationerne som i de enkelte virksomheder. Til støtte herfor er skaffet flere midler til produktivitetsudvalgets arbejde og den teknisk-videnskabelige forskning. Men iøvrigt er det regeringens opfattelse, at erhvervene efterhånden i stigende grad selv bør overtage finansieringen af sådanne foranstaltninger.

Ved den forestående revision af udenrigsloven vil der blive stillet forslag, som sigter til at styrke udenrigstjenestens effektivitet, særlig med hensyn til varetagelsen af landets eksportinteresser.

Med hensyn til byggeriet ser regeringen det fortsat som sin opgave at sørge for, at der opretholdes et boligbyggeri, som betyder et yderligere bidrag til overvindelse af boligmanglen, samtidig med at der sikres muligheder for de vigtigste former for erhvervsbyggeriet. Det er dog stadig påkrævet, at byggevirksomheden holdes indenfor de rammer, som er nødvendige af hensyn til det planlagte byggeri i forsvarsøjemed og for at undgå overbeskæftigelse med deraf følgende pres opad på byggepriserne og forlængelse af opførelsestiden.

Som indledning til en påkrævet reform af vort skattesystem vil regeringen fremsætte forslag til nye love om indkomst- og formueskat til staten og om kommunal indkomstskat samt forberede en forenkling af de bestående ordninger til udligning af skattetrykket. Det bør herved tilstræbes, at de amtskommunale skatter kommer til at hvile på et bredere grundlag.

På det erhvervsøkonomiske område er det regeringens hensigt at fortsætte liberaliseringen af udenrigshandelen og afviklingen af de tilbageværende ekstraordinære restriktioner.

Tiden er inde til en forenkling af prisloven i fortsættelse af den afviklingslinie, som fik udtryk i loven allerede i 1948. Da en ny lovgivning om pris aftaler m.v. må afvente resultatet af trustkommissionens arbejde, vil der blive fremsat forslag

om videreførelse af den del af prisloven, som vedrører de aftalebestemte områder, suppleret med bestemmelser om særlig priskontrol for egentlige mangelvarer.

Regeringen er opmærksom på det vigtige i, at studietiden på universiteterne og de andre højere læreanstalter nedsættes for de studieområders vedkommende, hvor forholdene gør det muligt. Herom er man for tiden i forhandling med de pågældende læreanstalter.

Man forbereder en omlægning og forenkling af gymnasieskolens undervisning, som uden at forringe undervisningens kvalitet indebærer en revision af læse- og eksamensstoffet.

I et udvalg, som undervisningsministeren nedsatte i januar måned, arbejdes der på en revision af læsestoffet og eksamensformen i mellem- og realskolen, for at de erfaringer, som er høstet siden almenkolelovens vedtagelse i 1903, nu kan frugtbargøres.

Regeringen har i særlig grad opmærksomheden henledt på de vanskeligheder, som den alvorlige mangel på lærere frembyder for folkeskolen. Det er endvidere tanken at søge skolebyggeriet fremmet og billiggjort.

For at løse det problem, der er opstået i Københavns omegnskommuner, hvor

de hidtidige sognekirkers antal nu er ganske utilstrækkeligt i forhold til de stærkt voksende indbyggertal, agtes nedsat et udvalg; dets arbejde søges afsluttet så betids, at der i løbet af vinteren kan stilles forslag om en hensigtsmæssig løsning.

Forslaget om arbejderbeskyttelseslovgivningen vil blive genfremsat.

Spørgsmålet om organisations- og forhandlingsret for søens funktionærer vil blive søgt løst ved et herpå sigtende forslag til funktionærloven.

Regeringen venter, at folkeforsikringskommissionen vil afslutte sit arbejde, således at resultaterne kan fremlægges på rigsdagen og for offentligheden.

Det er hensigten at fremsætte forslag om en forhøjelse af statens faste ydelse til sygekasserne samt om en forenkling i sygekasselovgivningen.

I erkendelse af den betydning, ungdommens uddannelse har for landets erhvervsliv, vil regeringen nedsætte en kommission til at gennemgå lærlingelovgivningen.

Spørgsmålet om, hvorvidt en større gensidighed imellem arbejdsløshedskasserne

kan forbedre stillingen for de økonomisk svageste, vil blive gjort til genstand for overvejelser.

Når udvalget vedrørende den militære straffelov og militære retsplejelov har afgivet betænkning, agter regeringen at fremsætte forslag til ændring af den nævnte lovgivning og overvejer iøvrigt en revision af bestemmelserne om de værnepligtiges adgang til at fremføre klager.

Der vil blive fremsat forslag til ny lov om køb på afbetaling. Forslaget bygger på en kommissionsbetænkning og er i alt væsentligt i overensstemmelse med de i tilsvarende kommissioner i Finland, Norge og Sverige fremsatte forslag, der tilsigter en sanering af betalingshandelen.

Under rigsdagens behandling af loven om værn for dyr blev der fremsat ønske om en revision af den gældende vivisektionslovgivning. Et nedsat sagkyndigt udvalg har nu afgivet betænkning om dette spørgsmål, og der vil på grundlag heraf blive fremsat forslag til ændrede bestemmelser om vivisektion.

Apotekerkommissionen har afsluttet sit arbejde, og når de interesserede organisationer har taget stilling til kommissionens forslag, vil lovforslag blive fremsat. Spørgsmålet om en forbedring af hjemmesygeplejens forhold overvejes i et udvalg. Lovforslag forventes fremsat i løbet af rigsdagssamlingen.

Der vil ligeledes blive fremsat forslag til en ny lov om værnepligt, hvorved bl.a. de bestående regler bringes i overensstemmelse med de nye love om forsvarets ordening. Da en revision af værnepligtsloven nødvendiggør ændring af loven om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, agtes der fremsat forslag til ændring af denne lov.

Deres Majestæter Kongens og Dronningens besøg i Grønland i sommer har på smukkeste måde tjent til at befæste båndene mellem Grønland og den øvrige del [af] riget.

I overvejelserne om forfatningen har der hos rigsdagens partier været enstemmig tilslutning til, at grønlænderne fremtidig skal være repræsenteret i den danske rigsdag. Dette vil betyde et afgørende skridt i retning af Grønlands ligestilling med den øvrige del af riget.

Med henblik på nærmere undersøgelse af mulighederne for økonomisk udnyttelse af mineralforekomsterne i Østgrønland er "Nordisk Mineselskab A/S" blevet dannet i sommer. Det er regeringens agt at fremsætte et lovforslag, hvorefter der kan meddeles dette selskab eneret til efterforskning og udvinding af mineraler i et nærmere angivet område af Østgrønland.

Et forslag til en kriminallov, der er vedtaget af det grønlandske landsråd, vil blive fremsat i nærværende rigsdagssamling.

Det er regeringen en glæde at konstatere, at forholdet mellem Danmark og Færøerne udvikler sig på en sund og naturlig måde. De vanskeligheder, der har været for det færøske erhvervsliv, er søgt løst ved forhandlinger mellem den danske regering og rigsdag og det færøske lagting. De resultater, der foreløbig er opnået, tyder på, at de sidste års vanskeligheder er ved at være overvundet.

Regeringen tilsiger sit fortsatte medarbejderskab til løsning af de specielle færøske problemer. I den nærmeste fremtid vil der blive søgt bevilling til oprettelse af radiotelefonforbindelse med Færøerne, ligesom regeringen er opmærksom på vigtigheden af at skabe bedre aflytningsforhold på Færøerne af de danske radioudsendelser.

Regeringen vil også i år søge lovgivningsarbejdet begrænset, hvilket skulle blive muligt, efterhånden som krigstidens restriktioner overflødiggøres.

Regeringen anser det for en hovedopgave snarest muligt i denne rigsdagssamling at fremsætte forslag til en ny grundlov. Forfatningskommissionen er nu ved at afslutte sit arbejde, og det er regeringens håb, at dens forslag må kunne bygge på en enstemmig betænkning fra kommissionen.

Det er regeringens opfattelse, at det vil være naturligt at lade den eksisterende tokammerordning afløse af en ordning, hvorefter lovgivningsmagten samles i eet ting, valgt direkte af vælgerne og med forøget indflydelse for disse gennem folkeafstemning.

Regeringen anser det for at være af meget stor betydning, at den påkrævede ændring af grundloven kan opnå den størst mulige tilslutning på rigsdagen og i befolkningen. Den agter derfor at søge rigsdagsarbejdet tilrettelagt med dette formål for øje og forventer, at rigsdagen vil yde sin aktive medvirken hertil.

De mål, regeringen sigter mod i den kommende rigsdagssamling, er således: gennemførelsen af en ny grundlov, forberedelsen af en samlet skattereform og videreførelsen af en økonomisk politik, der kan øge Danmarks produktion og eksportmuligheder og derved sikre den danske befolkning høj og varig beskæftigelse.

Jeg beder rigsdagens medlemmer indlede samlingen med at udbringe et leve for vort fædreland: Danmark leve!

(Medlemmerne besvarede statsministerens leve med et trefoldigt hurra).

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Anden Verdenskrig, Folketingstale, Politisk tale, Venstre, Åbningstale

Relateret

Erik Eriksens tale ved Rigsdagens åbning
2. oktober 1951

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-1952>